

ÖZET :

- YETKİ İTİRAZI : Usulüne uygun yapılmayan yetki itirazının kabulü, yetki itirazının yapılırken yetkili mahkemenin gösterilmemesi halinde geçerli bir yetki itirazının mevcut olmayacağı, buna rağmen yetkisizlik kararı verilmesi usul ve yasaya aykırı olduğundan,

T.C.

İZMİR

BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ

10. HUKUK DAİRESİ

DOSYA NO : 2017/2425

KARAR NO : 2017/1552

T Ü R K M İ L L E T İ A D I N A

İ S T İ N A F K A R A R I

BAŞKAN : Ercan TURAN (29261)

ÜYE : Ayşe Figen ŞAHAN (36875)

ÜYE : Hülya ÖZKAVALCI (35986)

KATİP : Berna HÜNER ULUSU (126105)

İNCELENEN KARARIN

MAHKEMESİ : NAZİLLİ 1. ASLİYE HUKUK (İŞ) MAHKEMESİ

TARİHİ :

NUMARASI :

DAVACI :

VEKİLİ :

DAVALI : 1 -SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANLIĞI -

VEKİLİ :

DAVALI : 2 - BANKASI A.Ş.

VEKİLİ :

DAVANIN KONUSU : Tespit

GEREKÇELİ KARARIN YAZILDIĞI TARİHİ : 27.11.2017

Nazilli 1. Asliye Hukuk (İş) Mahkemesi'nden verilen hükmün, istinaf başvurusu yoluyla incelenmesinin davacı vekili tarafından istenilmesi üzerine dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü.

İSTEM: Davalı Bankası'na ait işyerinde 15.02.1988-01.10.2015 tarihleri arası dönemde geçen çalışma kapsamında, Sosyal Güvenlik Kurumu'na eksik bildirilen sürenin tespiti talep edilmiştir.

YANIT : SGK Başkanlığı vekili; "Kurumumuzca yapılan inceleme kayıtlar neticesinde; dosya muhteviyatı İzmir Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü'ne ait olması nedeniyle yetki itirazımız mevcuttur... usul ve yasaya aykırı olan davanın reddi ile yetki itirazımızın kabulüne karar verilmesi..." içerikli dilekçeyle, davanın reddi gereğini savunmuştur.

T.C. Ziraat Bankası A.Ş. vekili; davacının tüm çalışmasının yöntemince bildirilmiş olduğunu beyanla, davanın hakdüşürücü süre ve esas yönünden reddi gereğini savunmuştur.

İLK DERECE MAHKEMESİ KARARININ ÖZETİ: "...Davada 5521 sayılı yasanın 7.maddesi gereği SGK Başkanlığı fer'i müdahil konumundadır. Yine aynı yasanın 5.maddesinde "İş Mahkemelerinde açılacak her dava, açıldığı tarihte dava olunanın Türk Medeni Kanunu gereğince ikametgahı sayılan yer mahkemesinde bakılabileceği gibi, işçinin işini yaptığı işyeri için yetkili mahkemede de bakılabilir. Bunlara aykırı sözleşme muteber sayılmaz" şeklinde kesin yetki kuralı amirdir. Dosya kapsamında davacının emekli olmadan önce Bankası Ödemiş Şubesi'nde Yönetmen olarak çalıştığı, davalı bankanın

merkezinin Ankara'da olduğu, davanın HMK 14.maddesi anlamında davalı bankanın mahkememiz yetki sahası kapsamındaki bir ilçe şubesinden yapılan bir işlem den kaynaklanmadığı sabittir. Davanın bu haliyle **davacının en son işini yaptığı yer olan Ödemiş veya davalı bankanın dava tarihinde merkezinin bulunduğu Ankara İş Mahkemelerinde görülmesi gerektiğinden mahkememizin yetkisizliğine...** gerekçesiyle, "1-5521 sayılı Yasa'nın 5.maddesi doğrultusunda MAHKEMEMİZİN YETKİSİZLİĞİNE, kararın kesinleşmesine müteakip talep halinde dosyanın **yetkili Ankara veya Ödemiş İş Mahkemesi'ne** gönderilmesine..." karar verilmiştir.

İSTİNAF NEDENLERİ: Süresi geçirilerek yapılan yetki itirazında, yetkili mahkemenin de bildirilmemiş olması nedeniyle itirazın yok hükmünde olduğunu; İzmir mahkemelerinin yetkisinden söz etme olanağı bulunmadığı gibi, itirazda yer verilmeyen mahkemelere gönderme olanağı da bulunmadığını beyan eden davacı vekili; ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasını talep etmiştir.

GEREKÇE : Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 353. maddesinde, "(1) Ön inceleme sonunda dosyada eksiklik bulunmadığı anlaşılırsa;

a) Aşağıdaki durumlarda bölge adliye mahkemesi, esas incelemeden kararın kaldırılmasına ve davanın yeniden görülmesi için dosyanın kararı veren mahkemeye veya kendi yargı çevresinde uygun göreceği başka bir yer mahkemesine ya da görevli ve yetkili mahkemeye gönderilmesine duruşma yapmadan kesin olarak karar verir:

1) Davaya bakması yasak olan hâkimin karar vermiş olması.

2) İleri sürülen haklı ret talebine rağmen reddedilen hâkimin davaya bakmış olması.

3) **Mahkemenin görevli ve yetkili olmasına rağmen görevsizlik veya yetkisizlik kararı vermiş olması** veya mahkemenin görevli ya da yetkili olmamasına rağmen davaya bakmış bulunması veyahut mahkemenin bölge adliye mahkemesinin yargı çevresi dışında kalması.

4) Diğer dava şartlarına aykırılık bulunması.

5) Mahkemece usule aykırı olarak davanın veya karşı davanın açılmamış sayılmasına, davaların birleştirilmesine veya ayrılmasına, merci tayinine karar verilmiş olması.

6) Mahkemece, tarafların davanın esasıyla ilgili olarak gösterdikleri delillerin hiçbirini toplanmadan veya gösterilen deliller hiç değerlendirilmeden karar verilmiş olması..." düzenlemesine yer verilmiştir.

Dava tarihinde yürürlükte olan 5521 sayılı Yasa'nın 15. maddesi ile 12.10.2017 tarih, 7036 sayılı Yasa'nın 9/1 maddesi, İş Mahkemeleri Kanunu'nda hüküm bulunmayan hallerde HMK hükümlerinin uygulanacağını öngörmüş olup; 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 19. maddesinde, "(1) Yetkinin kesin olduğu davalarda, mahkeme yetkili olup olmadığını, davanın sonuna kadar kendiliğinden araştırmak zorundadır; taraflar da mahkemenin yetkisiz olduğunu her zaman ileri sürebilir.

(2) Yetkinin kesin olmadığı davalarda, yetki itirazının, cevap dilekçesinde ileri sürülmesi gerekir. Yetki itirazında bulunan taraf, yetkili mahkemeyi; birden fazla yetkili mahkeme varsa seçtiği mahkemeyi bildirir. Aksi takdirde yetki itirazı dikkate alınmaz.

(3) Mahkeme, yetkisizlik kararında yetkili mahkemeyi de gösterir.

(4) Yetkinin kesin olmadığı davalarda, davalı, süresi içinde ve usulüne uygun olarak yetki itirazında bulunmazsa, davanın açıldığı mahkeme yetkili hâle gelir." düzenlemesine yer verilmiş olup; istinafa konu kararda, SGK Başkanlığı vekilinin itirazında belirttiği mahkeme adına yer verilmediği gibi; Yasanın açık hükmüne aykırı olarak birden fazla yetkili mahkeme adına yer verilmiş olması yanında; yetkili mahkemenin belirlenmesinde, çalışılan dönem yerine, son olarak çalıştığı yerin esas alınması yönüyle de konuya ilişkin Yasal düzenlemelere aykırı biçimde hüküm oluşturulmuştur.

Sosyal güvenlik hukukundan kaynaklanan davalara ilişkin yetki kuralı konusuna ilişkin yerleşik Yargıtay içtihatları kapsamında Yargıtay 10. Hukuk Dairesi'nin, 15.11.2016 tarih, 2016/18050 E., 2016/13835 K. sayılı ilamında, "...5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 101 maddesinde, bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıkların iş mahkemelerinde görüleceği, Kanununun 88. maddesinin 19. fıkrasında Kurumun prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usûlü Hakkında Kanun'un uygulamasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde Kurumun alacaklı biriminin bulunduğu yer iş mahkemesinin yetkili olduğu düzenlenmiştir. Bu düzenleme dışında, 5510 sayılı Kanun'da mahkemelerin yetkisi ile ilgili özel bir düzenleme bulunmadığı görülmektedir.

5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun 5. maddesinde, İş mahkemelerinde açılacak her davaya açıldığı tarihte dava olunanın Türk Medeni Kanunu gereğince ikametgâhı sayılan yer mahkemesinde bakılabileceği gibi işçinin işini yaptığı işyeri için yetkili mahkemede de bakılabileceği, bunlara aykırı sözleşmelerin muteber sayılmayacağı düzenlenmiş olmakla birlikte, aynı yasanın

15. maddesinde de, bu Kanunda sarahat bulunmayan hallerde Hukuk Muhakemeleri Kanunu hükümleri uygulanacağına ilişkin düzenleme mevcuttur.

İş mahkemelerinde yetki kuralı, Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun yetki kurallarına uygun olup buna ek olarak işçinin işinin yapıldığı yer mahkemeleri de yetkili kılınmıştır.

Tüm bu açıklamalar birlikte değerlendirildiğinde; kamu düzenine ilişkin yetki kuralını düzenleyen 5521 sayılı Kanunun 5. maddesinin, işçi sayılan kimselerle işveren veya işveren vekilleri arasında iş akdinden veya İş Kanununa dayanan alacak ve hak iddialarından doğan hukuk uyuşmazlıklarına uygulanacağı kabul edilmelidir. (Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 29.05.2013 gün 2012/10-1615 E., 2013/777 K.)

5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun 5. maddesindeki düzenleme ile kanun koyucu, anılan Kanunun 1'inci maddesi gereğince görevli bulunan iş mahkemelerinin, yer itibariyle yetkisini saptamaktadır. Bu maddenin kapsamı, sadece İş Mahkemeleri Kanunu'nun 1. maddesine göre açılacak davalarla sınırlı bulunmaktadır. **Diğer Kanunlar bakımından, örneğin 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu, 1479 sayılı Bağ-Kur Kanunu'na göre açılacak davalar, bu maddenin kapsamına dâhil değildir.**

Bu aşamada, genel ve özel yetki kurallarının açıklığa kavuşturulmasında yarar vardır. Bütün davalar için uygulanan yetki kuralına genel yetki kuralı denilmekte olup, genel yetkili mahkeme, davalının ikametgâhi mahkemesidir. Eş deyişle, her dava, kanunda aksine hüküm bulunmadıkça açıldığı tarihte davalının ikametgâhi sayılan yer mahkemesinde görülür (HMK md.6, HUMK. md.9/1). Bundan ayrı, bazı davalar için davalının ikametgâhi mahkemesinin yanında, başka yer mahkemeleri de yetkili kılınmıştır. Bu istisnai nitelikteki yetki kurallarına "özel yetki" kuralları denilmektedir. İlke olarak, özel yetki kuralları genel yetkiyi kaldırmaz, onunla birlikte uygulanır. Ancak istisna olarak, bazı davaların mutlaka belli bir yer mahkemesinde açılması öngörülmüştür ki, bu halde kesin yetki söz konusudur. Kesin yetki halleri, genel yetkiye istisnadır. Bunun dışında, bir dava için özel yetki kuralı bulunsa bile, davacının genel yetki ile özel yetki arasında bir seçim hakkı vardır. Özel yetki kuralları ilke olarak kamu düzenine ilişkin değildir. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 08.07.2009 gün 2009/10-236-345 sayılı kararında da aynı ilkeler benimsenmiştir. Ayrıca 6100 sayılı H.M.K m.19/2 hükmünde şöyle denilmiştir: "...Yetkinin kesin olmadığı davalarda, yetki itirazının cevap dilekçesinde ileri sürülmesi gerekir" hükmü de göz önünde bulundurulmalıdır.

6100 Sayılı HMK'nın 19/2. maddesine göre, yetkinin kesin olmadığı davalarda yetki itirazının cevap dilekçesinde ileri sürülmesi gerekir. **Yetki itirazında**

bulunan taraf, yetkili mahkemeyi, birden fazla yetkili mahkeme varsa seçtiği mahkemeyi bildirir. Aksi takdirde yetki itirazı dikkate alınmaz.

Diğer taraftan Kanunun "Görevsizlik ve Yetkisizlik Kararı Üzerine Yapılacak İşlemler" başlığını taşıyan 20. maddesinde, "(1) Görevsizlik veya yetkisizlik kararı verilmesi hâlinde, taraflardan birinin, bu karar verildiği anda kesin ise bu tarihten, süresi içinde kanun yoluna başvurulmayarak kesinleşmiş ise kararın kesinleştiği tarihten; kanun yoluna başvurulmuşsa bu başvurunun reddi kararının tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde kararı veren mahkemeye başvurarak, dava dosyasının görevli ya da yetkili mahkemeye gönderilmesini talep etmesi gerekir. Aksi takdirde, bu mahkemece davanın açılmamış sayılmasına karar verilir.

(2) Dosya kendisine gönderilen mahkeme, kendiliğinden taraflara davetiye gönderir." Hükmü ile aynı kanunun 21/1-ç bendinde yer alan düzenlemeye göre kesin yetki hâllerinde iki mahkeme de yetkisizlik kararı verir ve bu kararlar kanun yoluna başvurulmaksızın kesinleşirse yargı yerinin belirlenmesi gerekir... aslen kesin olmayan yetki uyuşmazlıklarında HMK kapsamında karşı yetkisizlik kararının verilemeyeceği..." açıklamasına yer verilmiştir.

Sıralanan maddi ve hukuki olgular gözetilerek, kesin yetki kuralı bulunmayan eldeki davada, yetkili mahkemeyi göstermek suretiyle yöntemince ileri sürülmüş bir yetki itirazı bulunmadığı için mahkemenin yetkili hale geldiği dikkate alınmak suretiyle, taraflarca ileri sürülen iddia, savunma ve gösterilen kanıtlar ışığında yapılacak değerlendirmeye davanın esasına ilişkin bir karar verilmesi gereği gözetilmeksizin yetkisizlik kararı verilmiş olması usul ve yasaya aykırı bulunduğu; aleyhine istinaf kanun yoluna başvuru kararın, esası incelenmeksizin kaldırılmasına ve davanın yeniden görülmesi için dosyanın kararı veren mahkemeye gönderilmesine duruşma yapılmaksızın HMK 353. maddesi uyarınca karar vermek gerekmiş ve aşağıdaki hüküm fıkrası oluşturulmuştur.

HÜKÜM: 1-) Nazilli 1. Asliye Hukuk (İş) Mahkemesi'nin kararının KALDIRILMASINA,

2-) Davanın yeniden görülmesi için, dosyanın mahkemesine iadesine,

3-) İstinaf Kanun yolu yargılama giderlerinin, ilk derece mahkemesi tarafından kurulacak esasa ilişkin hükümde gözetilmesine,

dosya üzerinde yapılan inceleme sonucunda 27.11.2017 tarihinde, oybirliğiyle **kesin** olarak karar verildi.

Ercan TURAN

Başkan

29261

(E-İmza)

Ayşe Figen

ŞAHAN

Üye

36875

(E-İmza)

Hülya

ÖZKAVALCI

Üye

35986

(E-İmza)

Berna HÜNER

ULUSU

Katip 126105

(E-İmza)